

Jaarverslag 2023

Centraal Dialoog Bonaire

Vastgesteld op 1 februari 2024

Voorwoord

Het jaar 2023 stond in het teken van het Sociaal Minimum.

Nadat eind 2021 in het Regeerakkoord het Akkoord van Kralendijk genoemd werd als uitgangspunt voor het bestrijden van de armoede op Bonaire, zijn in 2022 veel gesprekken geweest om te komen tot concrete maatregelen. In 2023 heeft dit geleid tot de Commissie Thodé die het onderzoeksrapport 'Sociaal minimum Caribisch Nederland' publiceerde.

Daarop besloot de Tweede Kamer voortvarend om per 1 juli 2024 dit sociaal minimum in te voeren en het wettelijk minimum fors te verhogen om dit sociaal minimum voor alleenstaanden te realiseren. Hiermee is een heel grote stap gezet om armoede te bestrijden en de inkomens te verhogen. Ook de uitkeringen en de kinderbijslag zijn verhoogd en omdat ook de belastingvrije som opnieuw is verhoogd, zullen de gestegen inkomens volledig ten goede komen aan de mensen.

De Centraal Dialoog heeft in 2023 gesprekken gevoerd met Staatssecretaris Van Huffelen, Minister Schouten en de Commissie Thodé. De ingezette maatregelen zijn positief, al heeft de Centraal Dialoog ook zorgen over de risico's die deze forse verhogingen met zich meebrengen.

Het jaar 2024 zal daarom in het teken staan van het monitoren van de effecten van deze maatregelen, om te zien of ze effectief zijn en of de negatieve effecten voor bedrijven en voor de gehele economie niet te groot worden.

Verder heeft de CD in 2023 voor gebruik gemaakt van het toegekende onderzoeksbudget en onderzoek in gang gezet naar de fiscale druk op Bonaire. De resultaten hiervan zullen in 2024 worden gepubliceerd.

Verder is de CD betrokken geweest bij consultaties en voorlichtingen over diverse onderwerpen, zoals de ww-regeling en de 'pilot TWV-voorziening'.

Karakter, rol en samenstelling

De Centraal Dialoog Bonaire werd op 15 november 2018 opgericht met volle steun van alle betrokken partijen op Bonaire én van de staatssecretaris van SZW. Daartoe werd een oprichtingsprotocol ondertekend.

De Centraal Dialoog is volgens het reglement 'een orgaan van overleg tussen lokale overheid, sociale partners en Kamer van Koophandel met als doel om door consensus bij te dragen aan een sociaal, economisch en ecologisch duurzaam Bonaire.' De Centraal Dialoog kan daarbij niet in de plaats treden van de eigen (bestuurlijke) verantwoordelijkheden van ieder der partijen of van de Rijksoverheid. Het overleg kan uitmonden in een schriftelijk document, zoals een verklaring of convenant.

De Centraal Dialoog kan daarnaast gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan overheden¹ over relevante onderwerpen. Ook daarbij wordt zoveel mogelijk gestreefd naar consensus.

De Gezaghebber is voorzitter q.q. van de Centraal Dialoog. In de Centraal Dialoog hebben de volgende vier geledingen op bestuurlijk niveau zitting: het Bestuurscollege, werkgevers (BFB), vakbeweging (USIBO) en Kamer van Koophandel.

De vergaderingen worden voorgezeten door de onafhankelijke vice-voorzitter, bijgestaan door een secretaris. Het hoofd van RCN-SZW is vaste adviseur. De deelnemerslijst gedurende het verslagjaar is opgenomen als bijlage. Resultaten van het overleg worden in onderling overleg naar buiten gebracht. Veel informatie is ook te vinden op de website www.centraaldialoogbonaire.com.

Vergaderingen

De Centraal Dialoog heeft in 2023 3 keer vergaderd:

- 13 februari
- 1 juni
- 19 oktober

Per vergadering geven we hier een aantal zaken die besproken en besloten zijn. Verder verwijzen we naar de verslagen van de vergaderingen die op de website van de Centraal Dialoog staan.

13 Februari

- In deze vergadering is de Routekaart besproken; een overzicht van concrete maatregelen om kosten te verlagen en inkomens te verhogen om op die manier armoede te bestrijden en de economie te stimuleren;
- Op basis van de voorgestelde (ingrijpende) fiscale maatregelen, stuurt de CD een brief naar staatssecretaris Van Rij om te waarschuwen voor de gevolgen en te vragen om afstemming met BZK zodat de maatregelen om armoede te bestrijden niet worden 'tegengewerkt' door de fiscale maatregelen;
- De aanstelling van de vice-voorzitter en de secretaris worden verlengd;

¹ In 2022 heeft de CD op dit onderdeel het reglement iets uitgebreid, door 'advies aan Rijksoverheid' te verbreden naar 'advies aan overheden'.

1 juni

- Het onderzoeksbudget wordt besproken en als eerste onderzoek wordt 'belastingdruk' gekozen;
- Er wordt een update gegeven van de pilot om de TWV-procedure te versnellen. Voorwaarde is dat de bedrijven zelf een aantal zaken controleren (zoals diploma's) en alle benodigde informatie aanleveren;
- De begroting 2024 wordt vastgesteld en bij het OLB ingediend;

19 oktober

- Er werd een gezamenlijke brief opgesteld als reactie op de brief van SZW over de hoogte van het WML per 1-1-2024. Omdat het onderzoek van de Commissie Thodé nog niet is gepubliceerd, kan met die uitkomst nog geen rekening gehouden worden;
- De CD krijgt een update over het positief verlopen traject van de pilot TWV (versnelde procedure voor een aantal geselecteerde bedrijven);

Overige activiteiten (vaak met een afvaardiging van de CD)

- 13 maart: overleg met Plenchi di Trabou, IND en SZW
- 30 maart: presentatie WolBES/FinBES en Juridisch Loket
- 17 april: staatssecretaris van Huffelen
- 18 april: ministerie van Financiën
- 8 mei: liaison I&W
- 16 mei: commissie sociaal minimum
- 26 mei: minister Schouten
- 29 juni: BZK Directie Wonen
- 26 oktober: gesprek met Minister Schouten, Staatssecretaris Van Huffelen en Glenn Thodé
- 2 november: BZK Directie openbaar bestuur en democratische rechtsstaat
- 6 november: College rechten van de mens (over gelijkebehandelingwetgeving)
- 23 november: Rondetafelbijeenkomst Ombudsman

Daarnaast voerde de vice-voorzitter (met de secretaris) gesprekken met:

- Rijksvertegenwoordiger
- Bankiersvereniging
- Taskforce Bottlenecks CN
- Diverse gesprekken met directeur Koninkrijksrelaties van BZK
- Diverse gesprekken met ambtenaren van BZK en van SZW
- CBS CN
- Kwartiermaker Klimaattafel Ed Nijpels
- Medewerkers OLB armoedebestrijding: verhuurderssubsidie en energietoeslag
- Belastingdienst CN
- Werkconferentie armoede
- Economisch Bureau Amsterdam (mbt onderzoek Sociaal Minimum)
- Commissie sociaal minimum
- Sociaal Economische Raad
- VWS: gesprek over polisadministratie voor de ww-voorziening
- Consumentenbond Unkobon en Tienda pa Konsumido

Voortgang Akkoord van Kralendijk

Op 16 april 2021 sloot de Centraal Dialoog een historisch akkoord: het Akkoord van Kralendijk. Dit Akkoord bevat een samenhangend geheel van maatregelen om de armoede te verlagen. Dit gebeurt op 2 manieren: het verhogen van het inkomen en het verlagen van kosten. Verhoging van inkomen door een (gefaseerde) groei van de onderstand, de AOW en het minimumloon. Verlaging van kosten door inspanningen vanuit het OLB en de Rijksoverheid om kosten voor levensonderhoud en de kosten voor zakendoen te verlagen: woonkosten, kosten voor kinderopvang, energie, drinkwater en telecomkosten, invoering Openbaar Vervoer.

Dit Akkoord is het eerste meest concrete gevolg van het Gemeenschappelijke Beleidskader 2020-2023 en is aangeboden aan de staatssecretaris van SZW. In het Regeerakkoord dat op 15 december 2021 is gesloten, werd dit Akkoord genoemd als uitgangspunt voor de bestrijding van de armoede op Bonaire.

In 2022 en 2023 zijn de volgende concrete resultaten geboekt.

- de onderstand en AOV zijn verhoogd
- de kinderbijslag is verhoogd
- het wettelijk minimumloon is verhoogd
- de belastingvrije som is verhoogd

Aan de kostenkant zijn de volgende resultaten geboekt:

- elektriciteits- en drinkwatersubsidies worden in 2024 voortgezet (op vastrecht)
- elektriciteitstoeslag wordt in 2024 voortgezet (voor 'minima')
- internetkosten worden \$15 per maand extra verlaagd
- de werkgeverspremies worden met 0,5% verlaagd per 1-1-2024 en met 0,6% per 1-1-2025

De CD blijft zich, ook in 2024, onverminderd inzetten voor (structurele) kostenverlagingen voor consumenten en bedrijven. Met name de invoering van (gratis) Openbaar Vervoer zou een lastenverlichting met zich meebrengen.

Persberichten

De Centraal Dialoog bracht in 2023 de volgende persberichten uit:

- 20 april: Centraal Dialoog stelt Routekaart op met maatregelen om te komen tot aanvaardbaar inkomen
- 31 oktober: Centraal Dialoog spreekt met Minister Schouten over sociaal minimum

De persberichten staan op de website van de CD.

Correspondentie

De Centraal Dialoog heeft in 2023 de volgende brieven verstuurd:

- 2 juni: brief aan SZW mbt verzoek aanpassing leeftijdsgrens horecapersoneel
- 24 juni: brief aan Ministerie van Financiën mbt fiscale maatregelen Bonaire
- 13 augustus: brief aan TK-commissie KR mbt sociaal minimum
- 22 augustus: brief aan BZK mbt gelijkebehandelingwetgeving
- 1 september: brief aan SZW mbt ww-voorziening
- 20 oktober: brief aan het Bestuurscollege Bonaire mbt invoering openbaar vervoer
- 20 oktober: brief aan SZW mbt consultatie begeleider medisch verlof
- 20 oktober: brief aan SZW mbt loonruimte en sociaal minimum
- 19 december: brief aan de informateur

Al deze brieven zijn op de website van de CD te vinden.

Financiële toelichting

De Centraal Dialoog wordt bekostigd door het OLB.

De totale begroting voor de Centraal Dialoog in 2023 bedroeg USD 45.000. Dit is ter dekking van de vergaderkosten, kosten voor de website, kosten voor de vice-voorzitter en de secretaris. Ook is er voor elk van de sociale partners Usibo en BFB USD 5.000 beschikbaar voor scholing en professionalisering.

In 2023 heeft de Centraal Dialoog een onderzoeksbudget gekregen van USD 80.000 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit budget is voor 2023 en 2024. In 2023 heeft de Centraal Dialoog opdracht gegeven voor onderzoek naar de belastingdruk op Bonaire.

Bijlage – Deelnemerslijst in 2023

Voorzitter en secretariaat

- q.q. voorzitter: Edison Rijna, gezaghebber (tot 18 april)
- q.q. voorzitter: Nolly Oleana, wnd gezaghebber (vanaf 18 april)
- vice-voorzitter: Mervyn Stegers
- secretaris: Marga Buys

Openbaar lichaam Bonaire

- Gedeputeerde Hennyson Thielman (tot 19 april)
- Gedeputeerde James Kroon (vanaf 19 april tot 25 oktober)
- Gedeputeerde Jolinda Duncan-Craane (vanaf 19 april tot 25 oktober)
- Gedeputeerde Nina Den Heyer (vanaf 25 oktober)
- Gedeputeerde Clark Abraham (vanaf 25 oktober)

USIBO

- Mavis Abrahams
- Norwin Willem
- Angelo Vrolijk
- Cherrel Kwidama

BFB

- Luite Berkenbosch
- Paul Coolen
- Eddy Carillo
- Anja Romeijnders
- Veroesjka de Windt

Kamer van Koophandel

- Cherethy Kirindongo (tot 11 mei)
- Jeaniro Balentien
- Phar Martha (vanaf 11 mei)
- Judy Diaz (vanaf 11 mei)
- Shuzelle Pieter (vanaf 11 mei)

Adviseur

- Eric Brakke (tot 1 juli hoofd RCN-SZW)
- Mischa Prinsenbergh (vanaf 1 juli hoofd RCN-SZW)